

مهارت‌های زندگی چیست؟

الهام دهقان، کارشناس روابط عمومی مجتمع آموزشی

مهارت‌های زندگی در قرن بیست و یکم مواردی چون انعطاف پذیری، کارآفرینی (ابتکار عمل)، مهارت‌های اجتماعی، بهره‌وری و رهبری را در بر می‌گیرد. یادگیری مهارت‌های زندگی باعث پیشرفت دانش‌آموزان در تحصیل، زندگی شخصی و شغلی آن‌ها می‌شود، در این مقاله هر یک از مهارت‌ها از منظر آموزشی بررسی شده است.

انعطاف پذیری

توانایی انطباق و سازگاری با محیط اطراف که به سرعت در حال تغییر است، برای کسب موفقیت بسیار لازم و ضروری است. دانش‌آموزان باید یاد بگیرند آنچه در اطرافشان اتفاق می‌افتد را تحلیل و بررسی کنند و با آن سازگار شوند؛ در حالی که همواره اهدافشان را مدنظر قرار می‌دهند. انعطاف‌پذیری در فرآیند تحقیق و بررسی مثل یک ستون فقرات عمل می‌کند یعنی در عین محکم بودن به ما اجازه حرکت در جهات مختلف می‌دهد. بنابراین در فرآیند تحقیق، منعطف بودن یک امر لازم است. دانش‌آموزان نیز می‌بایست به‌جای پیروی از دستورالعمل‌های غیر منعطف، مراحل زیر را انجام دهند.

- اهداف را تعیین کنند.
- پاسخ را جستجو کنند.
- اطلاعات خود را هدایت کنند.
- با دیگران همکاری کنند.
- خلق کنند.
- کار دیگران را ارزیابی کنند.
- دستاوردهای قبلی را بهبود ببخشند.
- دستاوردهای جدید را با دیگران به اشتراک بگذارند.

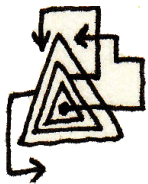

بهره‌وری

در طول دوره رکود اقتصادی، بهره‌وری کارگران آمریکایی به بالاترین حد رسید. در این بین کسانی توانستند کار خود را حفظ کنند که مقدار تولید را بیش از نیاز قبل بالا بردند. بالا بردن تولیدات در میان کارگران آمریکایی، بدین معنی است که افزایش تولید توسط افراد محدودتر، به معنای رقابتی شدن فضای کار در زمان بعد از رکود اقتصادی، به نسبت دوران رکود اقتصادی شد. کارگرانی که تولیدات کمتری داشتند، کنار گذاشته می‌شدند.

با استفاده از فرآیند جستجو و پروژه‌های در حال توسعه، دانش‌آموزان راه و روش بهره‌وری را به این شکل یاد می‌گیرند:

- تعیین اهداف
- برنامه‌ریزی
- مدیریت زمان
- تحقیق و پژوهش
- پیشرفت
- ارزیابی
- بازنگری
- کابردی کردن

روحیه کارآفرینی مبتنی بر ابتکار، نوآوری و تمایل به پیشرفت، با ایده‌ای جدید و البته ریسک‌پذیری برای دستیابی به نتیجه است. دانش‌آموزان برای مجهز شدن به روحیه کارآفرینی، باید بدانند چگونه اهدافشان را تعیین کنند؛ برای رسیدن به اهدافشان برنامه‌ریزی کنند و برنامه‌های خود را اجرا کنند. زمانی که برنامه‌ریزی‌های دانش‌آموزان برایشان خوشایند باشد، به راحتی آن‌را اجرا می‌کنند.

با آموزش فرآیند تحقیق به دانش‌آموزان، شما آن‌ها را برای ابتکار عمل تجهیز و آماده می‌کنید. وقتی شما به نقش تسهیلگری خود رجوع می‌کنید، باید دانش‌آموزان را به جلو هدایت کنید و بدانید دانش‌آموزان زمانی ابتکار عمل به خرج می‌دهند که:

- سوال بپرسند.
- برنامه‌ریزی کنند.
- تحقیق کنند.
- خلق کنند.
- بهبود ببخشند.
- در نهایت ارائه دهند.

مهارت‌های اجتماعی

انسان‌ها موجوداتی اجتماعی هستند که حتی از گذشته‌های دور در ارتباط و وابسته به قبایل بوده‌اند. امروزه نیز فناوری‌های جدید امکان حضور افراد را در گروه‌های مختلف فراهم کرده است. دانش‌آموزان برای حضور در مدرسه، گروه‌های هنری و ورزشی و حتی اشتراک در صفحات مجازی یا شرکت در بازی‌های آنلاین به مهارت‌های اجتماعی نیاز دارند. همچنین برای برقراری ارتباط با دیگران، درک افکار، احساسات و نیازهای آن‌ها یا برای همکاری در محیط کار، داشتن مهارت‌های اجتماعی کلید موفقیت است.

بهترین راه بهبود و پیشرفت دانش‌آموز در مهارت‌های اجتماعی، همکاری با دیگران است. وقتی دانش‌آموزان با یکدیگر روی پروژه‌ای کار می‌کنند، آن‌ها اهداف و علاقه‌های مشترک دارند. آن‌ها نیازمند بهبود مهارت‌های اجتماعی به شکل‌های زیر هستند:

- همکاری
- سازش و مصالحه
- تصمیم‌گیری
- ارتباط داشتن
- استفاده از هوش هیجانی
- پذیرش انتقادهای سازنده
- اعتماد داشتن به دیگران
- وفای به عهد
- تعدیل در امور

رهبری

رهبری، مهارت ارتباطی بین دیگر مهارت‌های زندگی است. رهبران خوب ابتکار عمل دارند، انعطاف‌پذیر و سازنده هستند و مهارت‌های اجتماعی قوی دارند. آن‌ها معمولاً به موارد زیر عمل کنند:

- اهداف را شناسایی می‌کنند.
- به دیگران القا می‌کنند تا اهداف را با دیگران به اشتراک بگذارند.
- سازماندهی یک گروه به گونه‌ای که هر فرد متناسب با توانایی‌هایش بتواند با گروه همکاری داشته باشد.
- اختلاف میان اعضا را حل می‌کنند.
- اعضای گروه برای دستیابی به اهداف ترغیب می‌کنند.
- به اعضا برای حل مشکلاتشان و بالا بردن عملکردشان کمک می‌کنند.
- اعتبارات لازم را برای بخش‌های مختلف در نظر می‌گیرند.

این لیست به زیبایی فعالیت‌هایی را که شما به عنوان معلم در طول روز انجام می‌دهید، توصیف می‌کند. به این دلیل که شما رهبر کلاس خود هستید. با این حال، اگر دانش‌آموزان همیشه پیرو شما هستند، آن‌ها هرگز مهارت‌های زندگی را یاد نخواهند گرفت. آن‌ها باید گاهی مثل معلم‌ها شوند و سوال کردن، جستجو کردن و کارهایی از این دست به آن‌ها کمک می‌کند که آن‌ها مثل یک معلم رهبری کلاس را تجربه کنند. انجام کارهای گروهی نیز به آن‌ها فرصت می‌دهد تا نقش رهبری را برعهده بگیرند. پرس‌وجو کردن زمینه انجام بسیاری از پروژه‌هایی است که می‌تواند در گروه انجام شوند را ایجاد می‌کند.

